

ЕДНО ЛЯТО В ИТАЛИЯ

В търсене на добрия живот

ONE ITALIAN SUMMER: Across the World and Back in Search of the Good Life
Copyright © 2017 by Pip Williams
This edition arranged with Kaplan/DeFiore Rights through GRAAL.

© Надя Златкова, *превод от английски*
© Дамян Дамянов, *художник на корицата*

© Сиела Норма АД

София 2018

ISBN: 978-954-28-2654-5

П И П У И Л Я М С

Едно
Лято
в
Италия

Превод от английски Надя Златкова

 ciela

На Шанън

На Ейдън

На Райли

Вие правите живота ми добър.

*Хляб.
Той беше моята гибел.
И моето спасение.
Ако не беше хлябът, може би никога нямаше
да отидем в Италия.*

РИМ

(Шест невъзможни неща преди закуска)

След няколко часа Рим ще гъмжи от хора, но сега, в шест сутринта, е само наш. Събудили се заради разликата във времето, ние излизаме от апартамента си на *Вия Бокачо* в търсене на закуска, но не знаем в коя посока да тръгнем. Шанън и момчетата изглеждат обезпокоени, а моите нервни окончания все още потрепват с онези първи мигове на събуждането, когато не исках да се размърдам заради ръката на Шанън на корема ми. Беше почти тъмно и аз лежах, заслушана в непознатия шум на улицата под нас – боботенето на камион за доставки по паважа, изтракването на решетка, поздрав и разговор, за чието значение можех само да гадая. Чувствах се като дете, което подслушва нечий тайна.

На града ще му трябва време да се събуди, затова ние се скитаме безцелно и от време на време хващаме ръката на другия и стискаме леко, за да се уверим, че наистина сме тук. Предпочитаме тесните улички и след всеки завой се озоваваме пред съкровище – църква с кръгли куполи, покрита аркада с изписан таван, балкон от ковано желязо. След това забелязваме частица от нечий двор – натежал от зрели плодове клон на портокалово дърво, който се протяга над висока каменна стена. Ейдън се засилва и подскача, опитвайки се

да грабне един от портокалите, и аз се връщам десет години назад в предния двор на малката ни къща в Сидни.

„Преден двор“ може и да е преувеличение, бяха по-скоро просто два квадратни метра земя, която отделяше входната ни врата от пътеката, но Шанън бе видял потенциала ѝ. Като толкова много хора в предградията ние жадувахме за част от „Добрия живот“, онзи живот, в който можем да отглеждаме собствените си продукти и да имаме прасе за домашен любимец.

Дори и преди да се родят момчетата, Шанън бе започнал да мечтае за пълен с мед кошер, ято гъски и редове лимонови и ябълкови дървета, както и дървета, за чиито плодове никой не беше чувал. А докато къщата се изпълваше с играчки, а дните ми с пюре от тиква и разлято мляко, аз бях започнала да мечтая за изпечен от мен хляб и сладко, приготвено от отгледани от нас круши.

Но мечтата беше прекалено голяма за нашата къща кутийка, затова я подкастрихме и подрязахме, докато всичко, което си представяхме, стана нещо малко. Тогава посадихме едно лимоново дърво в предния двор.

Минаха няколко години. Момчетата растяха, къщата ставаше по-малка, а дървото ни започна да дава плодове. Бяхме доволни.

И тогава лимоните ни започнаха да изчезват.

Бяхме оставили дървото ни да надвисне над пътеката и това беше услуга към съседите ни, която ние с удоволствие им правехме. Ако някой от тях приготвяше риба на грил и установеше, че няма лимон, можеха да изтичат от къщата си и да си откъснат един от нашето дърво. Никой не трябва да яде риба без лимон, а ние имавме повече от достатъчно, за да ги споделим. Но една вечер сервирах съомга на грил и когато отидохме до дървото, на него нямаше нито един плод.

След известно време се появиха нови лимони. Говорехме за лимонада, лимонов конфитюр и вкусен лимонов пай и чакахме търпеливо плодовете да узреят. Когато зелено-то премина в жълто, ние заставахме на прага на малката ни къща, съзерцаващи като горди родители това, което сме отгледали. Но гордостта ни и кулинарният ни оптимизъм не продължиха дълго. Един ден, когато отворихме входната врата, жълтото отново го нямаше на дървото. Предишната вечер имаше лимони, които щяха да стигнат дори и цялата улица да беше решила да яде риба, и изведнъж всички бяха изчезнали.

Някъде дълбоко в съзнанието на Шанън се открехна врата и той започна да върви към нея.

– Да се преместим – каза той.

– Не можем да си го позволим – отговорих аз.

– Можем, ако напуснем Сидни.

Беше прав. Идеята ми хареса. Продадохме къщата и се преместихме в Аделайд Хилс.

* * *

На две хиляди километра от Сидни мечтите ни намериха изражение в каменна къща с две спални и пет акра земеделска земя.

Шанън имаше барака – момент на достигане на пълнолетие за всеки мъж, който се е застоявал в железарския магазин дълго след като е намерил нужното му руло изолираща лента. Имаше също и поле за развиване на всички онези идеи, които го бяха занимавали през последните няколко години, както и работа на половин ден като градинар, която му оставяше достатъчно време за осъществяването на някои

от тях. Той стана член на „Дървета за цял живот“ и засади стотици местни фиданки. Започна да изучава пермакултура, направи лехи за зеленчукова градина и се захвана да сажда плодни дървета. Някои ми бяха познати, за други не бях чувала. Очите му грееха и страните му пламтяха, сякаш беше обзет от нова любов.

Двете ни момчета, които още не ходеха на училище, тичаха на воля на по-широкото място, което имаха. Ейдън най-после можеше да ритне топка и да замахва с бейзболната бухалка без ограничения. Скоро стана добър и с двете – въпреки че домашният бюджет вече имаше специално определена сума за всички топки, които се губеха във високата трева. Той вадеше моркови от земята и ги ядеше заедно с пръстта. Райли все още нямаше зъби за морковите, така че ядеше само пръстта. А аз ги наблюдавах, изпълнена с вълнение.

Но все още бях само наблюдател. Не бях намалила работата си, само я бях преразпределила. Почти не успях да си изцапам ръцете със земеделски труд, защото ми пречеха всички онези неща, които бях донесла със себе си от Сидни. Работата ми в града плащаше сметките, а недовършената дисертация отнемаше повечето от времето, което би трябвало да прекарвам с децата си – и с новите ни домашни любимци, двойка лами, които бяхме купили с намерението да обличаме момчетата в разноцветни, домашно изработени вълнени дрехи.

Заехме се с животновъдството с точно тази увереност, която може да се очаква от гражданчета с добро образование, които нямат никаква представа. Това бяха първите ми бозайници, след като бях уморила мишката си Мили, когато бях на осем (тя прегряваше в кукленските дрехи, с които я обличах, и умря преждевременно заради прекалено голямото количество шоколад, което изяждаше), но поне Шанън бе имал куче, доста голямо куче. Благодарение на няколко бла-

горазумни съвета от съседите, които очевидно се тревожеха за благополучието на животните, ние скоро разбрахме, че като оставим настрана плюенето, ламите се гледат много по-лесно от мишките.

Ламите ни дадоха вълна и аз намерих време да се науча да работя с чекръка, но така, както едно деветгодишно дете без особен талант се справя с цигулката. Движех всички части както трябва, но полученият продукт можеше да бъде оценен само от тези, които ме обичаха – и дори и те се затрудняваха.

А що се отнася до това да обличам децата си с възхитителни, изплетени на ръка дрехи – докато успея да завърша първата шапка, главите им бяха пораснали и те бяха достатъчно големи, за да заявят, че не искат да изглеждат като деца от Щайнерово* училище. Дадох безформения си шедьовър на една приятелка с дете в местното Щайнерово училище и купих на момчетата полиестерни футболни шапки.

Чекръкът скоро намери дом в гаража заедно със стана (какво си бях мислила?), тенджерата за консервиране и стотина празни буркани за конфитюр, дадени ми от приятели. Започвах да се трупат все повече и повече артефакти от мечтата ми. Всяко спъване в нещо, когато бързах да стигна до колата и да тръгна на работа, ми напомняше колко далече съм всъщност от идилията.

И тогава животът, който търсех, най-после ме намери. Един прекрасен декемврийски ден завърших дисертацията си и приключих два временни договора, а новата ми работа щеше да започне от февруари. Времето, обикновено усукано и препълнено, стана като празен, прав път. Разполагах с

* Училища, в които образованието се базира на идеите на Рудолф Щайнер. В тях се поставя акцент върху ролята на въображението в процеса на ученето, като целта е да се работи едновременно за интелектуалното, практическото и артистичното развитие на учениците. – Бел. пр.

часове, дори дни, когато нямах да върша нищо определено, така че започнах да правя хляб.

Още от двадесетгодишна през година-две бях навивала ръкави и бях заравяла ръце в купчина брашно с огромното желание да направя хляб. Получените тухли или каша се опитваха любезно от семейството и приятелите ми, но дори и тяхната любов не можеше да ги накара да вземат втори залък и накрая хлябът се изхвърляше в боклука. Хлябът бе станал мой смъртен враг. След всяко поражение се оттеглях, ранена, сред рафтовете с хляб в местните супермаркети.

Не бях правила хляб от много години, но се чувствах готова да опитам отново. Този път се възползвах от помощта на добра готварска книга и следвах много внимателно всяка стъпка.

И изпекох хляб.

Шанън и момчетата го изядоха целия още преди да залезе слънцето. Усещах някаква топлина в стомаха си, която можеше да се обясни и с дебелия филия, погълната, когато хлябът беше още горещ, току-що изваден от фурната, но аз знаех, че е истинско, чисто щастие.

Започнах редовно да пека хляб, всеки път в ден, когато у дома нямаше никого, когато тишината и часовете не искаха нищо от мен.

Тези моменти, в които дланта ми разтегляше еластичното тесто и аз дишах леко задъхано от усилието на месенето, бяха едни от най-щастливите за мен. Чувствах се като Найджела Лоусън*. „Трябва да *влaдееш* тестото“, казвах аз на празната къща с изискан английски акцент и веднага щом приключех с овладяването, включвах електрическата кана. Винаги бях мислила, че правенето на хляб отнема много вре-

* Английска водеща на готварски телевизионни предавания и автор на готварски книги. – Бел. пр.

ме, но в тези дни ми се струваше, че имам повече време откогато и да било. След месенето хлябът не изискваше нищо друго, освен присъствието ми, и аз бях свободна да правя неща, които не бяха съществени и важни за никого друго, освен за мен. Надрасквах няколко реда в една красива тетрадка, купена скоро след като напуснахме Сидни, която почти не бях докосвала, преди да започна да правя хляб. Няколкото реда ставаха страници, месех тестото отново, правех още чай и след това изчитах написаното. След известно време напълних тетрадката до половината, страниците ѝ бяха поръсени с брашно, по корицата имаше засъхнало тесто. Чувствах се, сякаш съм посадила нещо и че ако се грижа за него, то може да порасне.

Най-накрая промяната в живота ни изпълняваше всичките си обещания. Кокошките снасяха, дърветата раждаха плодове, алпаките бяха дали още вълна, за да мога да изплета още няколко разкривени шапки, които никой нямаше да носи. И тогава лятото свърши и започнах новата си работа. Времето се сви и аз се чувствах задъхана (но не по онзи секси начин на Найджела). Правех хляб всеки четвъртък. След това започнах да го правя през седмица. След това спрях да правя хляб.

За някои хора знак, че нещата излизат извън контрол, е прескачането на фитнеса или ежедневната им медитация, или това, че се прибират у дома, след като децата им са заспали. За мен беше купеният от супермаркета хляб. „Браво, мамо“, звучеше саркастично в главата ми, когато плясвах сирене между две филии бял хляб и за пореден път крещях на децата да побързат, защото ще закъснея за работа.

Дърветата ни започнаха да се превиват под тежестта на плодовете. Ябълките, сините сливи, нектарините и безценните плумкоти* на Шанън узряха. Но когато плодовете започнаха

* Кръстоска от синя слива и кайсия. — Бел. пр.

да падат, ние бяхме прекалено заети, за да ги консервираме, и все отлагахме, сякаш природата можеше да се препрограмира. Ябълките омекваха и след това падаха, но костилковите плодове падаха, след като бяха станали най-вкусни – успяхме да наберем само от плумкотите, останалите изгниха и направиха боклук, който така и не намирахме време да почистим. Страните на Шанън загубиха розовината си.

Мечта, която държите заключена на сигурно място, може лесно да бъде пренебрегната. Но когато освободите една мечта, вие живеете с нея, лягате си да спите с нея, събуждате се с нея и трябва всеки ден да преговаряте с нея. Нашата мечта ни държеше отговорни и ние усещахме тежестта на очакването ѝ всеки път, когато правехме компромис.

Започнах да ходя на психолог заради свързан с работата стрес. Струваше ми се по-приемливо да говоря за работата, отколкото за хляб. Можех ли сериозно да се оплаквам, че невъзможността да правя хляб, ме запращаше в черна дупка? След шест сесии все още бях в депресия, което вероятно беше разбираемо, след като единственото, за което говорехме, беше намирането на начини за „преструктуриране на приоритетите в работата“ и за справянето с безсънието – хлябът никога не се споменаваше. По пътя за вкъщи след последната ни сесия спрях за двулитрова кутия вино и един нарязан бял хляб – това за мен беше дъното.

– Помниш ли онова костюмено парти, на което бяхме, когато започнахме да излизаме заедно? – Бях на третата си следсесийна чаша и гледахме „Сървайвър“.

Шанън се опитваше да намери някаква връзка във въпроса ми.

– Всичките ни приятели дойдоха като филмови звезди и рок легенди – припомних му аз. – А ти се бе облякъл като хипи, а аз като тропическа гора.

– Всъщност аз отидох като Нийл от „Младите“ – каза той. – И имам бегъл спомен, че ме обвиниха, че не съм се костюмирал.

– Ти се завърза с вериги за ствола ми и се закле да ме спасиш от настъплението на индустрията.

– Имаш късмет, че бях там. Не мисля, че околната среда беше приоритет на някои от приятелите ни.

– И двамата бяхме различни по един и същи начин.

– Защо говорим за това? – попита Шанън.

Замислих се за следващите си думи. Години наред се опитвахме да живеем природосъобразен живот, един побавен живот с устойчиво земеделие и смислено производство. Това беше нещо, от което се интересувахме и което ни събра. Но толкова голяма част от времето ми минаваше в срещи, където всичко се „движеше напред“, и желанието ми да се движа назад изглеждаше невъзможно. Започвах да се чувствам като застрашен вид.

– Не мисля, че живеем този живот както трябва да се живее – казах аз.

– Да, и аз не мисля, че го живеем както трябва – съгласи се Шанън. – За него е нужно повече време от това, което влагаме.

Ето това беше истината. Простичкият живот не можеше да се пришпорва.

Как можехме да отглеждаме продукти и да ги консервираме, да печем хубав хляб и да го споделяме с приятели, без да се побъркаме или да се разорим?

– А ако успеем да печелим от това? – предложи Шанън.

– И как ще го направим?

– Ще отглеждаме повече, ще правим повече, ще продаваме на фермерския пазар? – Страните му започнаха да порозовяват, а моите да пребледняват.

– За това ще сме нужни и двамата, Шан. А аз вече съм изтощена.

– Може да работиш по-малко – каза той.

– *Може* да работя по-малко. – В гърдите ми пламна нещо като искрица надежда. – Или, още по-добре, може да напусна работа. – Изричането на тези думи на глас беше много по-терапевтично от изминалите три месеца терапия. Един облак започна да се вдига.

Огледахме се наоколо. Започнахме да поглъщаме телевизионни предавания за устойчив начин на живот – *Ривър Котидж*, *Гурме фермер*, *Градинарство в Австралия**. А когато дистанционното не успяваше да намери тези прекрасни версии на нашия идеален живот, ние се задоволявахме с пет минути от *Бекърд Блиц*** като пияница, който отпива глътка терпентин. Тези програми ни караха да искаме този живот повече от всякога, но всъщност не ни учеха как да го живеем. Като се изключи чувството за удовлетвореност чрез чуждите преживявания, нищо в ежедневието ни не се промени.

– Трябват ни живи примери за подражание – казах аз една вечер, след като бяхме гледали *Ривър Котидж* – *Пролет* на Хю Фърнли-Уитингстол. – Хю има армия от експерти, които му помагат. Трябва да научим как ние самите да го правим.

– И какво предлагаш? – попита Шанън.

– Опит в работата, Шан. Обикновен, старомоден опит в работата.

Решихме да станем уфъри*** – доброволни работници в био ферми. Сделката беше проста – работим през деня, при-

* Телевизионни предавания, в които известни личности се опитват да живеят от продукцията на фермите си. – Бел. пр.

** Телевизионна програма, в която екип от градинари за кратко време оправят градина, която се нуждае от помощ. – Бел. пр.

*** WWOOF (Willing Workers on Organic Farms) – Мрежа, която осигурява възможност за работа на доброволци в био-ферми в замяна на храна и квартира. – Бел. пр.

добивайки практически опит, а в замяна на това получаваме подслон, храна и потопяване в съответната култура.

Много бързо решихме, че мястото, където трябва да отидем, е Италия, родината на движението за бавната храна. Там климатът беше подобен на нашия, пестото беше любимата храна на Райли, а джелатото – на Ейдън. Някъде дълбоко в съзнанието ми беше и споменът за Рим от времето, когато бях на осемнадесет и в началото на живота си. Беше ми се възхищавал един младеж със светлокафяви очи, тъмнокафява кожа и глас, който създаваше усещането за стоплен от слънцето мед. Той можеше и просто да ме е питал как да стигне до Колизеума (кой знае, италианският ми беше много зле), но понеже се бе случило на това място и по това време, бе останало като един от онези „ами ако“ моменти.

Сега вече търсех не любов, а живот, но Италия изглеждаше правилното място, на което да отидем за смяна на посоката.

И така, двамата напуснахме работата си, уредихме момчетата да не ходят на училище, оставихме непознати да се грижат за къщата и отлетяхме за Рим.

* * *

Чувствам се като Алиса в заешката дупка – фрагменти от живота ми, минал и настоящ, преминават край мен, докато падам. Лимоните вече са обрани, но тези портокали са останали. Те са прекалено високо и Ейдън безуспешно се опитва да си откъсне някой. Мисля, че собствениците им няма да имат причини да бягат от градския си живот. Забелязвам тежката им дървена врата с месингово чукче във формата на ръка. Представям си как чукам, как ме посреща възрастна жена и ме поглежда по тясно стълбище към таванска стая – моя за колкото

време искам – с изглед към града: място, където да събера мислите си и да напълня тетрадката, която купих, преди да се качим на самолета. Или може би съм чукала стотици пъти преди и вратата ще ми отвори познато лице, това, което срещнах преди двадесет и пет години при първото ми пътуване до Рим: преди Шанън, преди Ейдън, преди Райли. Светлокафявите му очи ще ме посрещнат радостно...

– Мамооо! Побързай, гладни сме.

Всички имаме нашето „преди“ и хиляди „ами ако“. Настигам момчетата и ги хващам за ръцете, толкова благодарна за всичко, което дойде след това.

Вървели сме не повече от петнадесет минути, когато чувам шума на течаща вода. Излизаме на един малък, но великолепен площад – „Пиаца ди Треви“. Малко след шест е, онзи момент между нощта и деня, когато сънищата все още доминират и е лесно да се повярва в невъзможното. Наближава Великден и Рим се пръска по шевовите от туристи и поклонници. Всеки един от тях в някакъв момент ще дойде при този най-известен от всички фонтани. Някои ще хвърлят монета, други ще намерят място да седнат на стълбите и да напишат някоя картичка или по-вероятно да пишат в Туитър – *Седя на стълбите на фонтана Ди Треви. Тълпите са умопомрачаващи.*

Ние сме сами и наоколо е относително тихо. Това е първата ни сутрин в Рим и фонтанът „Ди Треви“ е само наш.

Е, почти. Един местен жител ходи из ледената вода под Нептун и неговите морски коне. Той не е Анита Екбърг* (повече прилича на Джордж Костанца**), но привлича погледите ни. С метла в ръцете и само по тениска и долнището на анцуг, които да го пазят от студа в хладната утрин, мете дъното на фонтана, за да събере хвърлените предишния ден монети.

* Kerstin Anita Marianne Ekberg (1931–2015) – шведска актриса, която влиза във фонтана ди Треви във филма „Сладък живот“ на Фелини. – Бел. пр.

** Герой от американския комедиен сериал „Сайнфелд“. – Бел. пр.

– Хората хвърлят монета и си пожелават нещо – казвам на Райли.

– Може ли и аз? – пита той.

Давам му няколко монети и той се приближава до фонтана.

С изненада установявам, че без да усетя, в очите ми са се появили сълзи. Мисля за всичките късни вечери, когато в интернет търсех прекрасния ни апартамент, всичките имейли до и от фермери, стреса за завършването на последния ни доклад, писането на бележки при предаването на работата, чуденето дали това последно изследване някога ще бъде публикувано, и осъзнаването на факта, че вече не ме е грижа. След това катастрофата на паркинга седмица преди края. Чувствах се уморена от месеци и в замаяността си се бях ударила в един стълб и колата беше смазана отстрани. Това ме събуди и със сигурност спаси живота ми – по-добре катастрофа на празен паркинг, отколкото на магистралата със сто и десет километра в час. Случката прогони всякакви останали в мен съмнения дали постъпваме правилно, и последния ден напуснах офиса като освободен заложник.

След това си спомням как седях на леглото ни с купчини дрехи, приготвени да ги напъхаме в раници. Беше осем часът в петък вечер, а хората, които щяха да се грижат за къщата, щяха да пристигнат от Ню Саут Уелс във вторник. В сряда излятахме за Рим.

Обади се пулмологът на Райли.

– Мисля си за Райли.

– Да? – Подмишниците ми се изпотиха по начина, по който се изпотяват подмишници, когато подсъзнанието ви е осмислило сериозността на някоя ситуация, а съзнанието ви е все още в щастливо неведение.

– Не мисля, че трябва да лети.

– Но вече направихме всички изследвания. Казахте, че няма да има проблем.

– Има риск от спонтанен пневмоторакс.

– От какво?

– Това е появата на въздух в междуплевралното пространство и последствията може да са ужасни.

Той наистина използва тази дума. Внезапно подмишниците и съзнанието ми вече са в унисон.

– Но ние заминаваме след няколко дни.

– О, толкова скоро ли?

– Организирахме хора, които да се грижат за къщата, те са дали своята под наем и са оставили мебелите си на склад. Трябва да заминем.

Спомням си как Ейдън скочи в дълбокия край на един басейн, когато все още не можеше да плува. Бях загубила първите решаващи секунди, за да развързвам връзките на лявата си обувка, преди да осъзная, че животът на сина ми е по-важен от чифт маратонки. Специалистът ми каза, че ако качим Райли на самолет за Европа, една от многото кисти, които заемат каквото е останало от десния му бял дроб, може да се спуска, дробът може да се свие и той може да умре.

– Какво да направим?

– Ами това всъщност зависи от вас. Вероятно няма да има проблем, но просто не може да сме сигурни.

Или някакви подобни думи.

Какво правите, когато ви кажат нещо подобно? Получавате паник атака. Хипервентилирате. Повтаряте „Господи“ отново и отново.

Един час след това, след като ми бе помогнал да успокоя дишането си с помощта на хартиен плик, Шанън се обади на специалиста и настоя да направим всички необходими тестове, за да можем да вземем информирано решение.

Двадесет часа преди полета ни аз се взирах в компютърната томография на Райли. Хирургът обясняваше, че повечето кисти са малки, но има няколко, които се смятат за средни, и

затова представляват по-голям риск – въпреки че според него много малък риск. Недостатъчен, за да променим плановете си.

– Не трябва да му пречите да живее нормален живот заради малката вероятност нещо да се обърка. Тогава той никога няма да направи каквото и да било.

След като три дни бях съдържала дъха си, най-после издишам.

* * *

И ето ни в Рим, без никакви инциденти. Шанън ме е обгърнал с ръце в мълчалива признателност за всичко, което бе довело до този момент, Ейдън се оглежда за начин да се покатери на един от мраморните коне, Райли наблюдава един едър римлянин, който измита желанието му от дъното на езерото на Нептун. А аз съм на път да повярвам в шест невъзможни неща преди закуска.

Какво друго мога да кажа за Райли, за да го опознаете? Като повечето деца той е почти нормален. Вярно е, че има хронично белодробно заболяване, което на теория може да създаде всякакви проблеми в живота му, но до този момент това не се е случило. И опитвайки се да не изостава от по-големия си брат, той успя да стигне до деветгодишна възраст с нужния брой умения.

Райли е чувствителен и понякога малко тревожен и на него му трябваше доста смелост, за да се научи да кара колело и да може да преплува басейн. Но в крикета той може да събори гредичките с удар от място близо до границата, а във футбола ще рискува всичко, за да попречи на най-добрия отбор във възрастовата група до десет години да отбележи още един гол. Може да изрича буква по буква дълги и трудни

думи, а когато съм имала поредния тежък ден на работа и съм толкова уморена и раздразнителна, че преварената паста води до гневни тиради, Райли може да ме успокои с навременна прегръдка и напомняне, че всичко е наред, защото той обича пастата мека.

В момента Райли е с гръб към мен. Пъхнал е ръце дълбоко в джобовете на якето си и стои неподвижно. Дали се е замислил за живота си като мен, или просто брои монетите и се опитва да изчисли колко сладкиши с шоколадова плънка може да се купят с тях? Буден е от часове и още не е закусил.

Нашият метач напълва втората си кофа с монети, а ние продължаваме търсенето си на еспreso и сладкиши. Това е всичко, което искаме, кафе и шоколад. Но забравям къде сме. Това е страната на чудесата. Когато вдигнеш поглед от картата и пътя, който си начертал, разбираш, че не си там, където искаш да бъдеш.

Една крилата богиня привлича погледа ни. Седнала високо в колесницата си, тя властва над piaца „Венеция“. Когато се приближаваме, виждаме, че има близначка. Те са ефектни украшения върху бял мраморен монолит, наричан от местните хора „пишеща машина“, а в туристическите справочници – „Национален паметник на Виктор Емануил II“. Виктор бил първият крал на обединена Италия. Паметникът му е ужасен и ако беше единственото нещо, което да се види от piaца „Венеция“, щяхме да следваме плана си и да се върнем по пътя, по който бяхме дошли, но момчетата са тръгнали към един парк.

Отвеждат ни далече от кафето, а главата на Шанън се пръска, затова ги викам да се върнат. Те не идват. Не се връщат и при второто повикване, нито при третото. Замислям се дали да повиша глас и да изрека заплаха, включваща електронни игри, но не ми се иска да крещя. Тръгваме бавно

след тях, решени да ги сграбчим за ръцете и да ги издърпаме към храната. И тогава виждаме това, което виждат и те. Главата на Шанън се проявява. Аз плясвам с ръце като развълнувана тийнейджърка и внезапно никой не е гладен.

Две хиляди години цивилизация се изпаряват пред очите ни и се озоваваме на каменни плочи, по които някога е вървял Юлий Цезар. От храма, който той посветил на Венера Прародителката, са останали само три колони, които поддържат богато украсен мраморен покрив. Венера Прародителката е богинята на майчинството и домашното огнище. При тези обстоятелства бях постъпила добре, когато реших да не крещя на момчетата.

Тук виждаме слънцето да изгрява. Въпреки че и досега беше светло, градът бе крил изгрева. Първото, което виждаме от него, е експлозия от светлина през арките на Императорските форуми – ежедневно чудо, което се случва от две хиляди години и отбелязва първото утро от нашето пътуване. Прегръщам поред момчетата и целувам Шанън по устата по начин, който кара Ейдън да се престори, че му се повръща, а Райли да се разсмее.

Не ми се иска да напускам храма на Венера, но момчетата губят интерес, затова пресичаме улицата, за да погледнем останалата част от Римския форум.

– Забелязвам с малкото си оченце нещо, което започва с К – казвам аз.

– Колизеум! – вика Райли. Разбира се, тръгваме към него. Вървим по широката улица и правим снимки. Момчетата тичат пред нас, след това ни викат да побързаме. Цялата сутрин беше невъобразима и въпреки това ето ни тук и това е хубаво. Наистина хубаво.

Хората, които излизат от близката спирка на метрото, са сигналът ни да си тръгваме. Опитваме се да се върнем по

същия път, но се изгубваме. Хубавото е, че се озоваваме пред един бар, чиято топла светлина ни изкушава да се приближим.

– *Due caffè, due cioccolate e quattro pasticcini, per favore.*

– Райли се е упразнявал цяла сутрин.

Уморени сме, но въпреки това стоим на бара, вместо да седнем на някоя от многото празни маси. Вчера, когато пристигнахме, бяхме разбрали, че кафенето се нарича бар и че еспресото, което струва осемдесет цента, когато се пие на крак, може да струва три евро, ако човек му се наслаждава седнал. Спестяванията трябва да ни стигнат за четири месеца, затова караме децата да станат от столовете, на които са седнали, и се облягаме тежко на бара.

Баристът не приема това. Може би е заради сериозния начин, по който Райли се опита да поръча сладкиши на италиански. Може би е заради шумните протести на Ейдън. На мен ми се иска да мисля, че е заради начина, по който го поглеждам в очите с молба да бъде мой спасител, намеквайки, че може би сме се срещали по-рано, много отдавна. Каквото и да е, той посочва към една маса.

– Седнете, седнете. Не се тревожете, седнете.

Във въображението си аз се протягам през бара, хващам главата му с ръце и го целувам страстно по устните – привлекателността му прави това лесно, но дори и да беше някоя дебела синьора с бодлив мустак, щях да си представя същото.

Изведнъж осъзнавам, че съм влюбена в Рим, в неговите баристи и чистачи на фонтани, в кафето и сладкишите му, в неговите многобройни пластове история. През следващата седмица се влюбвам сериозно.

И после става време да заминем.